

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Miha BIZJAN

**PRIMERJAVA ZAHTEV LASTNIKOV ZA OSKRBO
TEKMOVALNIH IN REKREATIVNIH KONJ**

DIPLOMSKO DELO

Visokošolski študij

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Miha BIZJAN

**PRIMERJAVA ZAHTEV LASTNIKOV ZA OSKRBO
TEKMOVALNIH IN REKREATIVNIH KONJ**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski študij

**COMPARISON OF OWNERS REQUIREMENTS FOR STABLING OF
SPORT AND LEISURE HORSES**

GRADUATION THESIS
Higher Professional Studies

Ljubljana, 2016

Diplomsko delo je zaključek Visokošolskega študijskega programa kmetijstvo-zootehnika. Delo je bilo opravljeno na Katedri za znanost o rejah Enoti za Konjerejo, Biotehniške fakultete, Univerze v Ljubljani.

Komisija za študij 1. in 2. stopnje Oddelka za zootehniko je za mentorja diplomskega dela imenovala doc. dr. Klemena Potočnika.

Recenzent: prof. dr. Peter Dovč

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Janez SALOBIR
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
Član: doc. dr. Klemen POTOČNIK
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
Član: prof. dr. Peter DOVČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora:

Podpisani izjavljam, da je naloga rezultat lastnega raziskovalnega dela. Izjavljam, da je elektronski izvod identičen tiskanemu. Na univerzo neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravici shranitve avtorskega dela v elektronski obliki in reproduciranja ter pravico omogočanja javnega dostopa do avtorskega dela na svetovnem spletu preko Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete.

Miha Bizjan

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Vs
DK	UDK 636.1(043.2)=163.6
KG	konji/oskrba/zahteve/ankete/Slovenija
KK	AGRISL10/5120
AV	BIZJAN, Miha
SA	POTOČNIK, Klemen (mentor)
KZ	SI-1230 Domžale, Groblje 3
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI	2016
IN	PRIMERJAVA ZAHTEV LASTNIKOV ZA OSKRBO TEKMOVALNIH IN REKREATIVNIH KONJ
TD	Diplomsko delo (Visokošolski strokovni študij)
OP	IX, 33 str., 7 pregl., 13 sl., 1 pril., 14 vir.
IJ	sl
JJ	sl/en
AI	Namen diplomskega dela je bilo preučiti ponudbo in povpraševanje za oskrbo rekreativnih in športnih konj ter primerjati razlike med zahtevami lastnikov obeh kategorij konj. Postavili smo hipotezo, da imajo lastniki rekreativnih konj manjše zahteve kot lastniki športnih konj in da je temu primerno cena oskrbe rekreativnega konja nižja. Podatke o zahtevah lastnikov za oskrbo konj smo zbrali s pomočjo anketiranja lastnikov konj. Anketo je v celoti izpolnilo 131 lastnikov, od teh so prevladovale lastnice (77%). Rekreativno se s konji ukvarja 70% vprašanih, več kot polovica vprašanih pa od svojega hleva ni oddaljena več kot 5 km. Anketiranci so morali oceniti kako pomembna je posamezna značilnost pri izbiri hleva za konja. Na vprašanje v kakšnem hlevu ali reji bi želeli imeti svojega konja se je 51,2% vprašanih odločilo za aktivni hlev, 32,3% se jih je odločilo za prosto rejo, 16,5% pa za rejo konj v individualnih boksih. Za rejo konj na privezih pa se ni odločil nihče od anketiranih. S statistično obdelavo podatkov smo prišli do sklepa, da se zahteve in želje lastnikov športnih konj nekoliko večje, kot zahteve in želje lastnikov rekreativnih konj. Cena oskrbe rekreativnih in športnih konj pa se po pridobljenih podatkih iz ankete bistveno ne razlikujejo.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Vs
DC UDK 636.1(043.2)=163.6
CX horses/supply/requirements/questionnaires/Slovenia
CC AGRISL10/5120
AU BIZJAN, Miha
AA POTOČNIK, Klemen (supervisor)
PP SI-1230 Domžale, Groblje 3
PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Animal Science
PY 2016
TI COMPARISON OF OWNERS REQUIREMENTS FOR STABLING OF SPORT
AND LEISURE HORSES
DT Graduation Thesis (Higher professional studies)
NO IX, 33 p., 7 tab., 13 fig., 1 ann., 14 ref.
LA sl
AL sl/en
AB The purpose of the thesis was to examine the supply and demand for the stabling of leisure and sport horses, and to compare the differences between the requirements of the owners of both categories of horses. The hypotheses was that the owners of leisure horse will have lower requirements from those who owns sport horses. Through the survey we came to the data. 131 respondents were included in the survey, and most of those were women (77%). 70% of the responders were engaged with leisure horses and more than half of the respondents were not more than 5 km away from their barn. Respondents were asked to rate the importance of each characteristic in the selection of stables for horses. On the question what kind of barn or rearing would you prefer for your horse, 51.2 % of the respondents answered that they would prefer an actively barn, 32.3% decided for free-range, 16.5% for horse breeding in individual pens. Nobody decided for the rearing horse on the berths. With the statistical processing of data, we came to the conclusion that the requirements and wishes of the owners of sports horses are slightly higher than the requirements and wishes of the owners of leisure horses. Price for supplying leisure and sport horses, do not differ significantly.

KAZALO VSEBINE

	str.
Ključna dokumentacijska informacija (KDI)	III
Key Words Documentation (KWD)	IV
Kazalo vsebine.....	V
Kazalo preglednic	VII
Kazalo slik	VIII
Kazalo prilog	IX
1 UVOD	1
2 PREGLED OBJAV	3
2.1 RAZVOJ KONJA.....	3
2.1.1 Domestikacija konja	3
2.2 KONJERJA V SVETU IN SLOVENIJI	4
2.2.1 KONJEREJA KOT GOSPODARSKA PANOGA	5
2.2.2 Konjereja v gospodarstvu EU	7
2.3 NAČINI UHLEVITVE KONJ	7
2.3.1 Reja konj na privezih	8
2.3.2 Reja konj v individualnih boksih	8
2.3.3 Prosta reja konj	10
2.3.4 Reja konj v aktivnem hlevu	10
2.4 OSTALA INFRASTRUKTURA V KONJEREJI.....	11
2.4.1 Jahalne površine	11
2.4.2 Izpusti za konja	12
2.4.3 Pašnik za konja	13
2.4.4 Druge površine	14
2.5 NAMEN REJE KONJ	15
2.5.1 REKREATIVNO JAHANJE IN KONJENIŠKI ŠPORTI	15
2.5.1.1 Dirkalni šport.....	16
2.5.1.2 Turnirski šport.....	16
2.5.1.2.1 Dresurno jahanje.....	16
2.5.1.2.2 Preskakovanje ovir.....	16
2.5.1.2.3 Eventing ali vsestranska preizkušnja	16
2.5.1.3 Vožnja vpreg.....	17
2.5.1.4 Disciplina westernen jahanja	17
2.5.1.5 Endurance.....	17
2.5.1.6 Rekreativno jahanje.....	17

2.5.2	REJA IN PRODAJA KLAVNIH KONJ ..	18
2.5.3	TERAPIJE IN AKTIVNOSTI S POMOČJO KONJA ..	18
2.5.4	UPORABA KONJ V KMETIJSTVU IN GOZDARSTVU ..	18
2.5.5	PRIREJA KOBILJEGA MLEKA ..	18
3	MATERIAL IN METODE ..	19
3.1	MATERIALI ..	19
3.2	METODE ..	19
4	REZULTATI Z RAZPRAVO ..	21
4.1	OSNOVNI STATISTIČNI PARAMETRI ..	21
4.2	Statistična analiza ..	27
4.2.1	Preverjanje zahtevnosti lastnikov dveh skupin konj ..	27
4.2.2	Preverjanje povezanosti cene oskrbe z skupino lastnika ..	28
5	SKLEPI ..	29
6	POVZETEK ..	30
7	VIRI ..	32
	ZAHVALA	
	PRILOGA	

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Razlike med hladnokrvnim in toplokrvnim konjem (Vejnovič, 2008)	4
Preglednica 2: Število konj v Slovenji od leta 2000-2013 (SURS, 2016).....	5
Preglednica 3: Število kobilarn v državni in privatni lasti (Liljenstolpe, 2009).....	6
Preglednica 4: Primerjava cen mesečne oskrbe rekreativnega konja, med Evropskimi državami (Liljenstolpe, 2009).....	7
Preglednica 5:: Velikost boksa (Deberšek, 2002)	8
Preglednica 6: Predvidena poraba krme in nastilja za enega konja na leto in velikost predvidenega skladišča za posamezno komponento v kubičnih metrih na leto (Vejnovič, 2008).....	14
Preglednica 7: Mesečni strošek za oskrbo konj dveh skupin lastnikov.....	28

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Skica aktivnega hleva (Hit aktivni hlev, 2016)	11
Slika 2: Starostna skupina anketirancev	21
Slika 3: Geografska opredelitev anketirancev	21
Slika 4: Delež lastnikov konj, glede na število konj v lasti	22
Slika 5: Prikaz oddaljenosti lastnika do najetega ali lastnega hleva.....	22
Slika 6: Delež časa namenjenega za aktivnosti s konji (%)	23
Slika 7: Pomembnost vpliva posamezne značilnosti pri izbiri hleva za oskrbo konja (%)	23
Slika 8: Ocenjena vrednost konj	24
Slika 9: Mesečni strošek plačila za oskrbo konjev	24
Slika 10: Pomembnosti posameznih lastnosti pri oskrbi konja	25
Slika 11: Želje glede nastanjenosti konj anketiranih	25
Slika 12: Pomembnost dodatne storitve pri oskrbi konj.....	26
Slika 13: Zahteve in želje dveh skupin lastnikov konj	27

KAZALO PRILOG

Anketa A: Primerjava potreb in zahtev med lastniki rekreativnih konj in lastniki športnih konj, pri izberi hleva za oskrbo konja

1 UVOD

Konje v Sloveniji redimo predvsem za šport, rekreacijo, ali za prirejo mesa. Število konj v Sloveniji se je po podatkih statističnega urada RS od leta 2000, ko je bilo registriranih 14.407 konj do leta 2007, ko je bilo registriranih 19.623 konj povečuje. Leta 2008 je stopila v veljavo uredba evropske komisije o obveznem označevanju kopitarjev, zato se po letu 2008 do 2010 število registriranih konj poveča na 22.673. Po letu 2010 do 2013 pa se število konj v Sloveniji zmanjšuje zaradi neugodnih gospodarskih razmer (SURS, 2016).

Prevladuje reja konj hladnokrvnih pasem. Danes hladnokrvne konje vzrejajo zlasti za klavna žrebeta, za delo v kmetijstvu, vse pogostejše pa se uporabljajo tudi za popestritev turistične ponudbe. Povečuje se delež konj namenjenih za konjeniški šport. V Sloveniji je trenutno najbolj množična športna disciplina kasaštvo. Razvijajo pa se tudi druge športne konjeniške discipline kot so: preskakovanje ovir, dresurno jahanje, western tekmovanja, galopske dirke, endurance... (Vejnovič, 2008).

Nekateri rejci konj v Sloveniji odločijo za rejo čistopasemskih konj. Prevladujejo rejci Slovenskih hladnokrvnih konj, rejci posavskega konja, rejci kasaških konj, rejci lipicanskih konj, in rejci ostalih toplokrvnih in hladnokrvnih pasem konj. Vse več ljudi si želi svoj prosti čas preživljati v naravi, zato se povečuje tudi število konj namenjenih za rekreacijo (Vejnovič, 2008).

Najpogostejši način reje konj je reja v individualnih boksih. Nekateri rejci redijo konje tudi na privezih. Najbolj primerna z vidika dobrega počutja konj je prosta reja ali pa reja konj v aktivnem hlevu. Lastniki konj, kateri prihajajo iz urbanega okolja in nimajo lastnega hleva imajo običajno svojega konja v oskrbi oziroma reji. Hlev za oskrbo konja izbirajo glede na njihove oziroma konjeve potrebe, želje, zahteve ... Lastniki športnih konj potrebujejo za izvajanje treningov specifično konjeniško infrastrukturo (lonžirni krog, hipodrom, manežo, parkur ...). Za lastnike športnih konj je pomembno tudi, da ima hlev kopalnico oziroma tuš za konja, solarij za konja in parkirni prostor za transportna vozila namenjena prevozu konj. Lastniki športnih konj se raje odločajo za rejo v individualnih boksih, saj se tako zmanjšuje možnost interakcij med drugimi konji v hlevu, posledično pa se tako zmanjšajo možnosti poškodb konj. Lastniki rekreativnih konj in lastniki konj za rejo, so naklonjeni reji konj v aktivnem hlevu, zelo primerna se jim zdi tudi prosta reja konj. Tako lastnikom športnih konj, kot lastnikom rekreativnih konj, je zelo pomembno, da imajo konji na voljo dnevni izpust ali možnost paše (Vejnovič, 2008)

Namen diplomske naloge je bil primerjati zahteve lastnikov športnih konj in zahteve lastnikov rekreativnih konj, pri odločanju za oskrbo in izbero hleva za svojega konja. Postavljena je bila delovna hipoteza, da naj bi imeli lastniki rekreativnih konj manjše

zahteve in potrebe pri izberi hleva za svojega konja v primerjavi z lastniki športnih konj. Sklepali smo, da je temu primerno cena mesečne oskrbe rekreativnega konja manjša od cene oskrbe rekreativnega konja.

2 PREGLED OBJAV

2.1 RAZVOJ KONJA

Konji so se spreminjali dolga stoletja. Raziskave so pokazale, da je bil pred približno 60 milijoni let konj tako velik kot pes (20-45 cm višine). Na sprednjih nogah je imel štiri prste, na zadnjih pa tri (Hermsen, 1998).

Zaradi klimatskih sprememb se je vrsta zelo spremenila. Njeni predniki so se postopno razvili iz tipično gozdne živali, omnivora (vsejedca) iz tropskih deževnih gozdov, v rastlinojedega prebivalca ravnin. Ker je žival pri teku uporabljala le srednji, oziroma tretji prst, so se zunanji prsti na sprednjih in zadnjih nogah postopoma zmanjšali in zakrneli, na koncu prsta pa se je razvilo današnje kopito. Konj je postal mnogo večji, razvili so se mu večji možgani in tudi zgradba čeljusti se je spremenila (Hermsen, 1998).

2.1.1 Domestikacija konja

Do prve udomačitve konj je prišlo na področju današnjega Kazahstana 3500 let pred našim štetjem, to dokazujejo ostanki kobiljega mleka v lončenih posodah, najdenih med arheološkimi izkopavanji (University..., 2009).

Današnji konji izvirajo iz treh prvotnih tipov divjih konj (gozdni konj, azijski divji konj, trpan) nastali so štirje tako imenovani arhetipi. Arhetip poni 1 je živel v severozahodni Evropi. Neposredno iz njega izvirajo nekatere današnje pasme, kot so islandski poni in podobni. Arhetip poni 2 je živel v severni Evropi in Aziji. Iz njega izvirajo nekatere današnje pasme velikih ponijev, kot so fjordski poni, highlandski poni in podobni. Arhetip konj 3 je bil puščavski in stepski konj osrednje Azije in zahodne Evrope. Iz njega izvirajo nekatere današnje pasme konj, kot so turkmenski, ahaltekenski, berberski in iberski konj, različne pasme kasačev in celo nekatere težke pasme konj. Arhetip konj 4 je bil puščavski konj zahodne Azije. Iz njega izvirajo nekatere današnje pasme konj kot sta kaspijski konj in arabski konj (Vejnovič, 2008).

V obdobju kamene dobe je človek konje lovil za meso, kožo, kosti in žimo. Človek je v tem obdobju razvil nomadski način življenja, sledil je čredam, ki so se premikale po pokrajini. Naslednji korak pa je bila udomačitev nekaterih vrst domačih živali. Žrebeta, ostarele konje, poškodovane konje in visoko breje kobile so verjetno lažje zajeli in jih redili skupaj z ostalimi že udomačenimi živalmi. Po vsej verjetnosti so konje na začetku uporabljali kot tovarne živali, ko so selili svoje tabore. Prvi jezdec pa so bili najverjetneje

otroci, bolni ali ostareli ljudje, katere so med svojimi selitvami posadili na konjski hrbet (Vejnovič, 2008).

Prvi domači konji so bili manjši kot današnji in zato so bili bolj primerni za vleko. Z uporabo konja v vojaške namene pa so se vzredile večje pasme konj. V devetnajstem stoletju so se pri uporabi plugov v poljedelstvu izkazali težki vlečni konji. Z uvedbo cestnega prevoza pošte in potnikov so se uveljavili hitri vlečni konji. Uporaba konj za različne športne discipline je vplivala na nastanek nekaterih športnih pasem. Dandanes poznamo več kot 200 pasem konj. Po pasmah delimo konje na toplokrvne in hladnokrvne konje. Osnovne značilnosti teh konj prikazujemo v preglednici 1 (Vejnovič, 2008).

Preglednica 1: Razlike med hladnokrvnim in toplokrvnim konjem (Vejnovič, 2008)

	TOPLOKRVNI KONJ	HLADNOKRVNI KONJ
teža	do 600 kg	Od 650-1350 kg
telesni značilnosti	tanjši vrat, daljše noge, kratke in ravne prsi, noge brez zaščitnih dlak	težka glava, debel vrat, razcepljen križ, globoke prsi in močne mišice
sposobnost razmnoževanja	pri 3-4 letih	pri 2-3 letih
brejost	330-340 dni	328-330 dni
temperament	živahen temperament	flegmatičen temperament

2.2 KONJEREJA V SVETU IN SLOVENIJI

Na svetu je trenutno približno 60 000 000 konjev. Največ konj se nahaja v ZDA in na Kitajskem. Carolina Liljenstolpe v svojem poročilu Horse in Europe navaja, da je v letu 2009 število konj v Evropi presegalo 5 000 000 (Liljenstolpe, 2009).

Število konj v Sloveniji se je po podatkih statističnega urada RS od leta 2000, ko je bilo registriranih 14.407 konj do leta 2007, ko je bilo registriranih 19.623 konj povečuje. Leta 2008 je stopila v veljavo uredba evropske komisije o obveznem označevanju kopitarjev, zato se po letu 2008 do 2010 število registriranih konj poveča na 22.673. Po letu 2010 do 2013 pa se število konj v Sloveniji zmanjšuje zaradi neugodnih gospodarskih razmer. Število registriranih konj v Sloveniji od leta 2000 do 2013 prikazujemo v preglednici 2 (SURS, 2016).

Preglednica 2: Število konj v Slovenji od leta 2000-2013 (SURS, 2016)

LETO	ŠTEVILO KONJ
2000	14407
2003	16.879
2005	19.294
2007	19.623
2010	22.673
2013	21.832

2.2.1 KONJEREJA KOT GOSPODARSKA PANOGA

V Evropi se je zadnja desetletja usmerjala v rejo rekreativnih konj in konj za šport. S križanjem konj, katere so uporabljali v kmetijstvu s toplokrvnimi konji so prišli do osnove za nastanek nekaterih toplokrvnih pasem v Evropi. Lahki konji, katere so uporabljali v vojaški konjenici, pa so bili osnova za rejo športnih konj. Pasma konj se pogosto imenujejo po geografskem območju izvora, vse pasme konj pa imajo v veliki meri enake rejske cilje. Kasači, ki so nastali iz ameriških toplokrvnih konj galoperjov, križani z francoskim konjem iz Normandije in hladnokrvni kasači skandinavskih dežel. Veliko držav redi ponije manjše od 148 cm, ponije redijo kot čistokrvne ali pa kot križance. Islandija ima svojo pasmo konj, ki izvira iz pasem nekaterih norveških in britanskih pasem, katere so naselili priseljenci že pred 1000 leti (Liljenstolpe, 2009).

Nacionalne reje, katerih cilj je izboljšanje in podpora v sami reji nacionalnih konj, so se v mnogih Evropskih državah ustanovile že pred stoletji. Nekatere reje konj oziroma kobilarne, so se z leti privatizirale, nekatere pa so še vedno v lasti države in se financirajo iz državnega proračuna. V Angliji, Franciji in na Irskem ima reja konj v državni kobilarni še vedno velik vpliv na rejo športnih konj. Število kobilarn v državni in privatni lasti prikazujemo v preglednici 3 (Liljenstolpe, 2009).

Preglednica 3: Število kobilarn v državni in privatni lasti (Liljenstolpe, 2009)

DRŽAVA	ŠTEVILO KOBILAREN	LASTNIK
Avstrija	1	Privatna kobilarna
Belgija	0	
Češka	3	Državne kobilarne
Francija	19	Državne kobilarne
Finska	1	Državna kobilarna
Nemčija	10	Državne kobilarne
Velika Britanija	1	Privatna kobilarna
Irska	1	Državna kobilarna
Madžarska	6	Državne kobilarne
Nizozemska	0	
Poljska	28	Državne kobilarne
Srbija	5	(2) državni in (3) privatne kobilarne
Slovenija	1	Državna kobilarna
Švedska	1	Privatna kobilarna
Španija	7	Privatne/ državne kobilarne

Konjereja ima v nekaterih državah Evropske unije pomembno vlogo v kmetijstvu in gospodarstvu. Poslovne priložnosti za podjetnike na področju konjereje zajemajo: prodaja konjeniške opreme, prodaja krme za konje, oskrba konja, hlevska oprema za konja, trening konja, šola jahanja, kovaške storitve, veterinarske storitve ... V nekaterih državah Evropske unije (Velika Britanija, Irska) so zelo razvite tudi konjske stave, ki z plačilom davkov in dajatev polnijo državni proračun (Liljenstolpe, 2009).

Konjereja je lahko odlična alternativa na kmetijah kjer intenzivno kmetijstvo ni mogoče. Dobršen del posla v konjereji predstavlja pridelovanje krme za konje, oskrba konj in trening konj ter jahačev. Poleg naštetega pa se nekateri konjeniški obrati specializirajo za posamezne segmente: pripusti, vzgoja in prodaja konj, trening športnih konj (kasačev, galoperjev, dresurnih konj in konj za preskakovanje ovir), treking, jahalni tabori, prodaja konjeniške opreme, šola jahanja, prevoz konj, terapije za konje, uporaba konj v terapevtske namene ... Razvija pa se tudi konjeniški turizem. Konjeniška podjetja in njihove dejavnosti so še vedno relativno neznani potrošnikom in pogosto delujejo z polovičnim delovnim časom. Da bi spodbudili mala podjetja, katera delujejo na področju konjereje, so se v nekaterih državah znotraj Evropske unije, mala podjetja združila v nekakšne koncile. Omenjeni koncili združujejo lastnike konj, rejce konj, načrtovalce konjeniških centrov, konjeniški izobraževalni segment in jahače ... v skupno omrežje. Omrežje omogoča oglaševanje in promocijo posameznih podjetji in omogoča skupen nastop podjetji v omrežju, na konjeniškem trgu. V preglednici 4 prikazujemo primerjavo cen mesečne oskrbe rekreativnega konja, med Evropskimi državami (Liljenstolpe, 2009).

Preglednica 4: Primerjava cen mesečne oskrbe rekreativnega konja, med Evropskimi državami (Liljenstolpe, 2009).

Država	Predvidena vrednost konja	Cena mesečne oskrbe konja (€)
Avstrija	8-10 000	250-400
Belgija	10 000	350
Srbija	1500	150-200
Češka		250
Finska	5000	400-750
Francija	7500	300-350
Nemčija		500
Velika Britanija	4-7000	500-700
Madžarska	5-6000	250
Irska	6-7000	280
Nizozemska	10000	250
Poljska	5000	250
Španija	7500	400-600
Švedska	6-7000	250-600

2.2.2 Konjereja v gospodarstvu EU

Narejenih je bilo več študij, kako naj bi konjereja vplivala na gospodarstvo v Evropski uniji. Liljenstolpe navaja v svojem poročilu *Horses in Europe* (2009), da so ocenjeni stroški celotnega konjeniškega sektorja v Nemčiji za obdobje enega leta ocenjeni na 2,6 milijarde EUR. Skupna prodaja v celotnem sektorju pa znaša približno 5 milijard EUR, kar pomeni, da 3-4 konji v Nemčiji zagotavljajo eno zaposlitev za polni delovni čas. V Veliki Britaniji pa ocenjujejo, da je število ljudi zaposlenih v celotnem konjeniškem sektorju med 150 000 in 200 000, kar pomeni 5-7 konj za eno zaposlitev za polni delovni čas (Liljenstolpe, 2009).

European Horse Network (EHN) pa navaja, da naj bi bil vpliv celotnega konjeniškega sektorja v Evropi ocenjen na 100 milijard EUR/leto. Tako je Evropska unija ob upoštevanju neposrednih prihodkov v konjeništvu in konjeniških stavah v različnih državah zbrala preko 5 milijard evrov davkov. Glede na navedene številke in sedanji položaj konjereje v Evropi, je konjereja zanimiv gospodarski sektor za regionalno trajnostno rast v Evropski uniji (European Horse..., 2016).

2.3 NAČINI UHLEVITVE KONJ

Konji so v naravi v čredi in so socialne živali, ki potrebujejo veliko gibanja. Ta dejstva moramo upoštevati pri sami reji konj in njihovi vhljevitvi. Rejci se odločajo za posamezen

način reje glede na njihove možnosti, potrebe in prepozicije za izvajanje reje konj. Poznamo več načinov reje konj. V grobem jih razdelimo na individualno rejo in prosto rejo, pri čemer je:

individualna reja konj:

- reja konj na privezih
- reja konj v individualnih boksih

prosta reja konj:

- prosta reja konj
- reja konj v aktivnem hlevu

(Vejnovič, 2008)

2.3.1 Reja konj na privezih

Reja konj na stojišču oziroma na privezu je najmanj primerna reja za konje. Taka reja je primerna za konje samo, če je konj vsak dan v izpustu, na pašniku, ali pa v treningu, oziroma se ga uporablja za delo. Velikost stojišča je odvisna od velikosti konja. Stojišče mora biti dolgo od 280-350 cm in široko od 160-180 cm. Med posameznimi stojišči so pregrade visoke 140 cm. Hodnik v hlevu, kjer redimo konje na stojišču mora biti širok vsaj 200-250 cm; enovrstni hlev oziroma 250-300 cm; dvovrstni hlev (Zupanc, 2000)

2.3.2 Reja konj v individualnih boksih

Reja konj v zaprtih hlevih ali individualnih boksih je najpogostejši način reje. Konji v boksih niso privezani, omogočeno jim mora biti gibanje, ležanje in obračanje v boksu. Velikost boksa je odvisna od velikosti konja. Velikost boksa za konja lahko izračunamo po sledeči formuli $(2 \times \text{višina vihra})^2$. V preglednici 5 prikazujemo priporočeno velikost boksa za različno velike konje (Deberšek, 2002).

Preglednica 5:: Velikost boksa (Deberšek, 2002)

VELIKOST KONJA	VELIKOST BOKSA (m ²)
velik konj	13,00
povprečno velik konj	11,20
poni	8,50

Tla v boksu morajo biti iz neдрsečega materiala, suha ter propustna. Najbolj ustrezen material za izdelavo tal v konjskem boksu so hrastove kocke zalite s smolo ali asfaltom.

Primeren material je tudi zbita ilovica, bitumenski gramoz. Tla v boksu lahko obložimo tudi z gumo. Betonska tla niso priporočljiva, saj so hladna in drsijo. Višina tal v boksu je enaka kot višina tal na hodniku. Padec tal v boksu pa mora biti od 1-2 % v smeri proti gnojiščnemu kanalu (Deberšek, 2002).

Pregradne stene boksa je navadno sestavljena dvodelno. Spodnji del stene je navadno narejen iz desk, katere montiramo v železni okvir navpično ali vodoravno. Debelina desk, katere uporabljamo za izdelavo pregradnih sten naj bo 4 cm za trd les, oziroma 4 -5 cm za mehak les. Deske morajo biti zbrušene, priporočljivo pa je pobrusiti tudi notranje robove. Višina spodnjega dela pregrade mora biti najmanj 140 cm. Zgornji del pregradne stene boksa je navadno narejen iz kovinskih palic vertikalno privarjenih na kovinski okvir. Višina zgornjega dela pregrade boksa naj bo od 90 – 100 cm, kovinske palice pa naj bodo med seboj razmaknjene od 5 – 6 cm (Deberšek, 2002).

Vrata boksa morajo biti široka najmanj 120 cm in visoka vsaj 220 cm. Lahko so enodelna ali pa dvodelna. Dvodelna vrata so konju bolj prijazna, saj lahko odpremo zgornji del vrat in tako lahko konj gleda na hodnik oziroma izpust. Dvodelna vrata imamo navadno v »angleškem« boksu, kjer ni hodnika, vsaj 2 steni sta polni, tako dvodelna vrat služijo kot vir svetlobe in prezračevanja. Drsnih vrat pa se navadno poslužujemo v hlevih z hodniki.

Zapah za vrata mora biti izdelan tako, da se konj sam ne more odpreti. Spodnji (leseni) del vrat naj bo visok vsaj 140 – 145 cm, zgornji kovinski del pa od 90 – 110 cm. (Deberšek, 2002). Zadnja stena boksa je lahko zidana oziroma grajena iz opečne opeke. V tem primeru jo je priporočljivo prebeliti s pralno barvo, da omogočimo lažje čiščenje stene oziroma hleva. Lahko pa je zadnja stena grajena tudi iz lesa (Vejnovič, 2008).

Višina krmilnika in napajalnika je odvisna zlasti od velikosti konja. Napajalnik navadno montiramo na nasprotni strani mesta kjer bomo krmili konja. Tako bomo preprečili konju, da bo med krmljenjem pogosto pil. V krmilnik pokladamo krmila, žita in dodatke, njegova glavna funkcija pa je, da preprečuje raztros krmil. Krmilniki so lahko različnih oblik in velikosti. Izdelani so iz različnih materialov (pocinkana kovina, plastika). Najprimernejši krmilniki so kvadratne oblike, brez ostrih robov, z luknjo in čepom na dnu, kar nam omogoča lažje spiranje in čiščenje krmilnika. V boksih pokladamo krmo na tla, saj je to najboljši približek naravnemu prehranjevanju konja (Vejnovič, 2008).

Hlevski hodnik mora biti dovolj širok, da se v njem lahko konj brez težav obrne ali pa, da se v njem lahko srečata dva konja. V kolikor ima hlev samo eno vrsto boksov zadostuje širina hodnika 2,5 m, če pa imamo hlev z dvema vrstama boksov pa mora biti hodnik širok vsaj 3 m. Pomembno je, da je hodnik izdelan iz nedrsečih materialov (tlak iz lesenih kock, guma, asfalt) (Vejnovič, 2008).

Za okna v hlevu velja pravilo, da naj obsegajo 1/15 tlorisa hleva. Spodnja stranica okna naj bi bila na višini od 180-220 cm. V kolikor je okno nižje, moramo le tega zaščititi z mrežo oziroma rešetko. Vrata hleva so lahko krilna ali drsna. Velikost vrat mora biti vsaj 120 cm x 220 cm tako, da se konj ob vstopanju in izstopanju iz hleva ne poškoduje. Pozorni moramo biti, da vrata nimajo ostrih robov. Notranja višina zaprtega hleva mora biti nekje med 280 in 350 cm (Vejnovič, 2008).

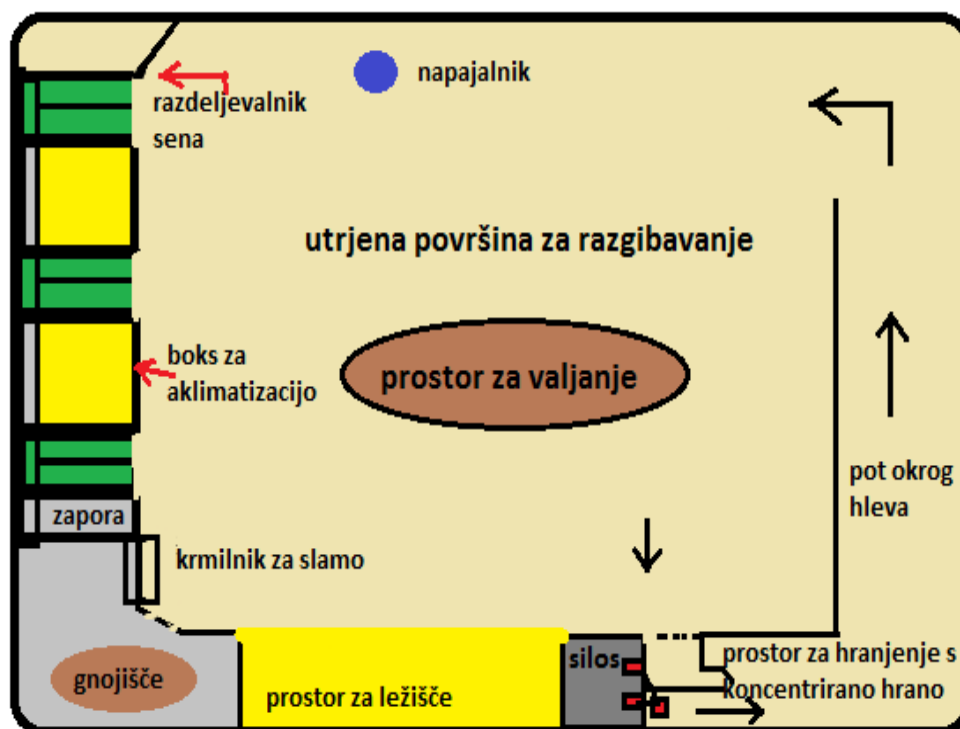
Reja konj v zaprtih hlevih ali boksih je primerna za vse vrste konj v kolikor imajo na voljo dnevni izpust in pašne površine. Zlasti primeren je ta način reje za športne konje, saj v takem hlevu niso izpostavljeni nihanju zunanjih temperatur. V grobem bi lahko dejali, da so prednosti reje v zaprtem prostoru te, da je konj vedno pod nadzorom, da je krmljenje individualno, konj pa je tudi vedno na razpolago za delo, trening ali rekreativno jahanje. Seveda pa ima reja v zaprtem hlevu tudi nekaj slabosti, predvsem to, da je gibanje konja omejeno, prav tako pa je omejen socialni stik med drugimi konji (Vejnovič, 2008).

2.3.3 Prosta reja konj

Prosta reja je najboljši približek življenja konj v naravi. Konji se prosto gibljejo, ohranjajo socialni stik z drugimi konji in imajo dovolj prostora za gibanje. Navadno so konji v prosti reji vhlavljeni skupaj po posameznih kategorijah, breje kobile in kobile z žrebeti, mladi konji, zaradi pogostih interakcij pa ta način reje ni primeren za rejo plemenskih žrebcev. Breje kobile in kobile z žrebeti v prosti reji potrebujejo 12-14 m² prostora, odstavljen žrebeta potrebujejo 4 m², enoletniki potrebujejo 6 m², dvoletniki potrebujejo 8 m², triletniki pa potrebujejo 10 m² prostora. Krmišče za konje mora biti urejeno tako, da lahko do krme dostopajo vse živali istočasno, brez možnosti medsebojnih interakcij (Zupanc, 2000).

2.3.4 Reja konj v aktivnem hlevu

Reja konj v aktivnem hlevu je izpopolnjen način proste reje konj. Pri tem tipu reje so upoštevane vse naravne potrebe konj. Konji živijo v skupini, se gibajo, hrano pa dobivajo po obrokih tekom celega dneva. Hlev je organiziran tako, da so posamezne komponente (napajalnik, krmilnik, prostor za počitek) razporejeni tako, da se morajo konji v primeru hranjenja ali napajanja gibati. Krmilnike za seno imamo v takem hlevu popolnoma na drugi strani kot napajalnike. Krmilnik za močna krmila pa se nahaja na nasprotni strani izpusta. S tako razporeditvijo »prisilimo« konja v gibanje. Sestavni del aktivnega hleva je tudi velik prostor za počitek. Prostor za počitek je navadno pokrit in zagrajen s treh strani, primerno nastlan oziroma opremljen z počivalnimi blazinami. Celoten sistem krmljenja v aktivnem hlevu je lahko avtomatiziran in nam tako lahko prihrani veliko časa (Hit aktivni hlev, 2016).

Slika 1: Skica aktivnega hleva (Hit aktivni hlev, 2016)

2.4 OSTALA INFRASTRUKTURA V KONJEREJI

Pod ostale infrastrukture sodijo vse površine, ki jih koristijo pri reji konja. V osnovi jih lahko razdelimo v tri skupine in sicer jahalne površine lonžirni krog, jahališče (maneža), terenske jahalne poti, izpusti (padoki, peščeni izpust,) ter ostale površine (poti namenjene vodenju konj, parkirišča, pašnik, sprehajalna naprava ...) (Vejnovič, 2008).

2.4.1 Jahalne površine

Jahalne površine so vse površine, katere koristimo za delo in trening s konjem. V to skupino pa sodijo tudi površine namenjene konjem v času počitka oziroma, ko niso delovno aktivni (Vejnovič, 2008)

Lonžirni krog je ograjen prostor okrogle oblike. Podlaga v lonžirnem krogu mora biti rahla in trdna, pomembno je, da se voda hitro odteka. Sam material pa mora biti tak, da se konjem ne udara. Ograja je lahko lesena, kovinska ali plastična, uporabimo pa lahko tudi trakove električnega pastirja. Višina ograje mora biti vsaj 180 cm in nam mora zagotavljati, da nam konj ne pobegne iz kroga. Lonžirni krog je namenjen predvsem treningu oziroma lonžiranju konj, ujahovanju konj in učenju jahanja (Vejnovič, 2008).

Jahališče ali maneža je prostor namenjen za ježo, trening in delo s konjem. Navadno je jahališče pravokotne oblike, ograjeno z leseno ali plastično ogrado. Dolžine daljše stranice jahališča je pri dresurni maneži najmanj 40 m, dolžina krajše stranice pa najmanj 20 m. Podlaga v jahališču mora biti rahla in ravna, voda pa se mora hitro odtekat. Vrhnja pohodna plast pa mora biti rahla, trdna in prepustna za vodo. V zunanjih jahališčih za vrhno plast največkrat uporabljajo kremenčevo mivko. Tla v jahališču je potrebno stalno vzdrževati. Pobirati je potrebno konjske iztrebke, po potrebi je potrebno tla vlažiti, da konji ne vdihavajo prašnih delcev med ježo, tla je potrebno tudi rahljati in ravnati (Vejnovič, 2008).

Travnata jahališča so različnih velikosti, navadno zagrajena z ograjo. Tako kot manežo, je potrebno tudi travnato jahališče primerno vzdrževati (košnja trave, pobiranje iztrebkov, ravnanje in valjanje terena ...) (Vejnovič, 2008).

Pokrito jahališče omogoča jahanje in delo s konjem v vsakem vremenu. Podlaga tal v pokritem jahališču je enaka podlagi tal zunanjega jahališča. Pokrito jahališče mora biti ograjeno, poskrbljeno mora biti tudi za primerno osvetlitev (naravna in umetna) in zračenje. Pokrito jahališče mora biti zasnovano tako, da nam omogoča izvajanje vzdrževalnih del (škropljenje, rahljanje, ravnanje ...). Jahalne poti so vse poti katere koristimo za ježo in vožnjo. Pomembno je, da so jahalne poti izdelane iz nehranečega in poroznega materiala- navadno peska. Jahalne poti morajo biti ustrezno vzdrževane, brez lukenj, ki bi lahko povzročile poškodbe nog (Vejnovič, 2008).

2.4.2 Izpusti za konja

Izpust je površina namenjena razgibavanju, socializaciji, hranjenju in gibanju konj na prostem. Konji v izpustu preživijo veliko časa, zato je zelo pomembno, da je izpust narejen pravilno. Pomembno je, da voda iz izpusta hitro odteka. Podlaga v izpustu je navadno peščena, za podlago v izpustih pa lahko uporabimo tudi žagovino, oblance ali lubje. Na mestih, ker se konji veliko zadržujejo, (kjer se konji hranijo in napajajo) pa je priporočljiva podlaga pesek. (Vejnovič, 2008).

Priporočljiva velikost izpusta za enega konja je najmanj 30-60 m². Izpust je lahko individualen, navadno pred boksom oziroma hlevom. Izpusti pa so lahko tudi skupinski in namenjeni za več konj. Velikost izpustov je odvisna od velikosti konj. Ograja v izpustih je lahko lesena ali plastična, vendar jo je v tem primeru potrebno opremiti z električnim pastirjem oziroma trakovi. Tako bomo preprečili praskanje konj ob ograjo in posledično lomljenje le te (Vejnovič, 2008).

2.4.3 Pašnik za konja

Zelo pomemben del prostora, kjer konji preživijo veliko svojega časa je pašnik. Pašnik je ograjeni del zelene površine, na katerem uspevajo metuljnice, trave in zeli, površine pa so namenjene paši oziroma prehranjevanju pašne živine. Konji, kateri se redno pasejo so bolj zdravi in odpornejši od konj, ki nimajo možnosti za pašo. Za vse kategorije konj predstavlja paša odličen osnovni obrok. Konje, ki se redno pasejo in niso športno ali kako drugače aktivni, ni potrebno krmiti z dodatnimi močnimi krmili (Vidrih, 2005).

Konji pri paši z zgornjo ustnico potisnejo zelinje v gobec in ga s sekalci odtrgajo. Za pašo porabijo veliko časa, saj zelinje zauživajo počasi. Za pašnik, kjer pasemo konje je značilno, da so nekateri deli pašnika popaseni skoraj do korenin, nekatere zaplate pa ostanejo popolnoma nedotaknjene. Mesta, kjer konji puščajo travo in je nočejo pasti, živali navadno uporabljajo za blatenje in uriniranje. Na mestu kjer konji blatijo in urinirajo, se konji navadno ne pasejo. Da se izognemo pretirani paši in nastajanju slabo pašnih mest, uredimo pašnik tako, da ga pregradimo na več manjših ograd, živali pa pogosto premeščamo. Posamezna čredinka mora biti velika vsaj 0,1 ha/konja. Manjšim konjem in ponijem zadostuje površina pašnika od 0,2-0,4 ha/konja. Večjim, športnim in delovnim konjem pa zadostuje površina od 0,5-1,5 ha/konja (Vidrih, 2005).

V preteklosti se je za ograjevanje pašnikov za konje uporabljala lesena ograja višine približno 150 cm. Danes uporabljamo v večini primerov elektro ograjo, ki je cenejša in enostavnejša za vzdrževanje. Obodna ograja mora biti visoka vsaj 115 cm za športne konje, oziroma 90 cm za delovne (hladnokrvne konje). Ograja, ki jo postavljamo na pašniku kot pregrade pa naj bo visoka 90 cm za vse konje. Na 90 cm visoki ograji namestimo spodnji trak na višino 45 cm, pri 115 cm visoki ograji pa namestimo spodnji trak na višino 35 cm, merjeno od tal. Navadno namestimo tri vrste trakov na razdalji 35-70-115 cm merjeno od tal. Kadar pa pasemo kobilu z žrebetom pa trakove razvrstimo na višino 30-60-90 cm merjeno od tal. Da je ograja konjem dobro vidna uporabljamo elektro trakove navadno širine od 20 mm – 40 mm. Posebno pozornost moramo posvetiti mestom, kjer bodo vrata pašnika, tam uporabljajo navadno trak širine 40 mm tako, da lahko živali vidijo ali so vrata zaprta ali odprta. Vrata morajo biti široka vsaj 4 m tako, da se živali ne bodo bale (ograje) pri prehodu (Vidrih, 2005).

Konje pasemo na nizki ruši. Višina ruše, ki je primerna za pašo konj je med 8 in 15 cm. Če konje pasemo na višji ruši nastaja večja škoda zaradi gaženja. V kolikor pa pasemo konje na ruši nižji od 8 cm, pa se konji ne bodo dovolj napasli (Vidrih, 2005).

Konji na pašniku negativno vplivajo na zgoščevanje tal. Povečana zgoščenost ali zbitost tal ovira razvoj koreninskega sistema rastlin, zmanjša se pretok hranil in ruša slabše raste. Pašnike je zato priporočljivo prerahljati oziroma prezračiti. Kadar so tla zakisana, jih

apnimo, da izboljšamo strukturo, z gnojenjem z organskimi gnojili pa povečamo delež humusa v tleh in pospešujemo rast in obnovo travne ruše (Vidrih, 2005).

Travna ruša vsebuje pomladi sicer veliko hranil, toda premajhen delež vlaknin, zato moramo konjem dodajati slamo, oziroma voluminozno krmo z večjim deležem vlaknin. Pomanjkanje vlaknin v obroku se opazi, ko konji začno glodati ograje in lubje dreves. Konji so občutljivi na presežek dušika v obroku, zato prevelik delež detelj v ruši ni zaželen. Pojavljajo se lahko motnje v presnovi, ob dodajanju močnih krmil, pa lahko pride do laminitisa (Vidrih, 2005).

Zeli so pomembni sestav ruše namenjene za pašo konj. Povečujejo biotsko pestrost v botanični sestavi ruše in ugodno vplivajo na počutje živali na paši. Konji z uživanjem različnih zeli, zaužijejo tudi življenjsko pomembne rudnine in minerale, ki jih potrebujejo v prehrani. Pomembno vlogo imajo tudi korenine pri zeleh. Korenine so navadno daljše in razvejene in ugodno vplivajo na zračenje tal, ko odmrejo. V kolikor v travni ruši namenjeni paši konj ni dovolj zeli, lahko zeli vsejemo direktno v travno rušo. Nekaj zaželenih zeli na pašniku za konje: navadni regrat, navadni potrošnik, ozkolistni trpotec, navadni rman, navadni gabez ... (Vidrih, 2005).

2.4.4 Druge površine

Med ostale površine, ki so pomembne na posestvu, kjer redimo konje spadajo pomožni objekti, dovozne ceste in poti, parkirni prostori ... Pomožni objekti so namenjeni skladiščenju sena. V pomožnih objektih skladiščimo tudi: vozove, vprežno opremo, sedlarnico, skladišče za krmila, skladišče za nastil. Glede na porabo krme, močnih krmil in nastilja za enega konja na leto lahko izračunamo, kako veliko mora biti skladišče, kar prikazujemo v preglednici 6 (Deberšek, 2002).

Preglednica 6: Predvidena poraba krme in nastilja za enega konja na leto in velikost predvidenega skladišča za posamezno komponento v kubičnih metrih na leto (Vejnovič, 2008)

VRSTA KRME	PORABA NA KONJA (t)	KOLIČINA KRME (m3/leto)
seno v balah	od 2 do 2,5	od 30 do 35
močna krma	2	4
nastil	slama v balah 4	45
	žagovina 3,6	12,5

Poti po katerih vodimo konje v izpust morajo biti ograjene, dobro utrjene in po možnosti narejene iz neodrsečega materiala. Najpogosteje uporabljamo za nasutje takšnih poti pesek

manjše granulacije. Dovozne in vzdrževalne poti služijo za dovoz krme, nastilja, odvoz gnoja ... Priporočljivo je, da so dovozne poti in poti po katerih vodimo konje ločene. V kolikor pa to ni mogoče pa je priporočljivo, da so narejene iz takega materiala, da konjem na teh poteh ne bo drselo. Pomembno je tudi, da so poti dovolj široke. Parkirna mesta morajo biti predvidena za stranke, goste in osebe. Nekaj parkirnih mest pa je lahko predvidenih za parkiranje konjskih transporterjev (Vejnovič, 2008).

2.5 NAMEN REJE KONJ

Konji so v naravi v čredi in so socialne živali, ki potrebujejo veliko gibanja. Rejci se odločajo za posamezen način reje glede na njihove možnosti, potrebe in prepozicije za izvajanje reje konj. Konje danes uporabljamo za konjeniški šport, zlasti so uveljavljene olimpijske discipline, dresurno jahanje, preskakovanje ovir in eventing. V Sloveniji je zelo razširjen tudi kasaški šport, endurance, tekmovanje v vožnji vpreg, galopske dirke, v zadnjih letih pa se je razvilo tudi tekmovanje v western jahanju (Hermsen, 1998).

Konje lahko uporabljamo tudi kot delovne živali. Uporablja se jih za delo v težko dostopnem gozdu, nekoliko manj pa v sodobnem kmetijstvu, saj so jih nadomestili stroji. Nekatere konje trenirajo za praktične delovne namene, za delo v policiji, na velikih rančih jih uporabljajo za nadzor pašne živine, uporabljajo pa jih tudi kot terapevtske živali. Večina konj se danes uporablja za rekreativne namene, nekateri rejci pa redijo konje za meso, ali pa za obnovo čredne populacije (Hermsen, 1998).

2.5.1 REKREATIVNO JAHANJE IN KONJENIŠKI ŠPORTI

Rekreativno jahanje in udeležba v konjeniškem športu je primerno za vse ljudi ne glede na starost, spol ali gibalno oviranost. Jahanja vpliva pozitivno na jahača, izboljšuje pravilno telesno držo, koordinacijo, ravnotežje, samozavest, vztrajnost ... V Sloveniji in v večini evropskih držav se je jahanja možno naučiti v jahalnih šolah ali v konjeniških centrih (Vejnovič, 2008).

V preteklosti se je izoblikovalo veliko število disciplin v konjeniškem športu. Konjeniške športne discipline v Sloveniji delimo na:

- dirkalni šport
- turnirski šport
- vožnja vpreg
- endurance
- reining

2.5.1.1 Dirkalni šport

V dirkalnih konjeniških športih je pomembna predvsem zmožnost doseganja velikih hitrosti pri konjih. Tekme se navadno odvijajo na hipodromih. V Sloveniji so uveljavljene kasaške dirke, nekoliko manj pa so uveljavljena galopska tekmovanja (Vejnovič, 2008)

2.5.1.2 Turnirski šport

V konjeništvu spadajo v to kategorijo:

- dresura,
- preskakovanje ovir
- eventing- oziroma vsestranska preizkušnja.

(Liljenstolpe, 2009)

2.5.1.2.1 Dresurno jahanje

Pri dresurnem jahanju je pomembna skladnost konja in jahača in njuna usklajenost. Tekmovanje poteka v dresurni maneži velikosti 40x20m. Tekmovalci morajo pravilno in skladno odjahati predvideno dresurno nalogo, oziroma predvidene dresurne elemente. Tekmovalce in konje pa ocenjujejo dresurni sodniki (Hermsen, 1998).

2.5.1.2.2 Preskakovanje ovir

To je ena najbolj razvitih konjeniških disciplin v Sloveniji in Evropi. Tekmovanja so razdeljena na več kategorij glede na zahtevano stopnjo in znanje jahača in konja. Tekmovanja potekajo tekom celega leta. Navadno se tekmovanja odvijajo na večjih travnatih jahališčih, v jahalnicah ali pa v večjih peščenih jahališčih. Jahač mora konja v pravilnem vrstnem redu voditi čez ovire. Zmaga tisti, ki je najhitreje in z najmanj napakami odjahal postavljeni parkur (Hermsen, 1998).

2.5.1.2.3 Eventing ali vsestranska preizkušnja

To je preizkušnja sestavljena iz treh disciplin in sicer dresure, preskakovanja ovir in tekmovanja kjer morajo konji in jahači premagovati določene ovire na poligonu. Tekmovanje je sestavljeno iz treh nastopov, na koncu pa podajo skupno oceno (Eventing, 2016).

2.5.1.3 Vožnja vpreg

Tekmovanje v vožnji vpreg poteka med različnimi vpregami (enovprege, dvovprege in štiri vprege). Tekmovanje poteka v treh fazah: dresurna vožnja, kjer mora kočijaž z vprego prikazati določene elemente, podobno kot pri dresuri, pa jih ocenjujejo sodniki. Ocenjuje se natančnost izvedbe, dejstva voznika, poslušnost konj in zamah. Tekmovalna maneža mora biti velika 40 x 100 m. Maratonska vožnja, se navadno odvija na progi dolgi do 18 km. Maraton sestoji iz različnih umetnih in naravnih ovir, ostrih zavojev in strmih predelov. Spretnostna vožnja se odvija v maneži, kjer je postavljena proga z stožci na vrhu katerih so žogice. Progo je potrebno prevoziti z čim manj napakami v čim hitrejšem času (Vožnja vpreg, 2016).

2.5.1.4 Disciplina western jahanja

Reining je tekmovalna disciplina western jahanja, katera je v Sloveniji najbolj razvita.. Jahači mora natančno voditi konja na krogu, obratih in stopih v natančno določenem zaporedju. Gre za nekakšno western različico dresurnega jahanja. Konj mora biti usklajen s svojim jahačem, katerega dejanja morajo biti čim manj opazna. Tekmovalca in konja ocenjujejo sodniki, tekmovanja pa se navadno odvijajo v dresurni maneži (Hermesen, 1998).

2.5.1.5 Endurance

Tekmovanje je vzdržljivostno tekmovanje na daljše razdalje. Tekme potekajo na prostem. Razdalja prog je od 20-160 km z vmesnimi počitki in veterinarskimi pregledi. Pri tekmi na čas se tekmovalci in konj uvrstijo glede na njihov dosežen čas. V primeru enakega časa pa se tekmovalci razvrstijo glede na najmanjši srčni utrip konja po končanem veterinarskem pregledu (Liljenstolpe, 2009).

2.5.1.6 Rekreativno jahanje

Trenutno je v Evropi in Sloveniji največji delež konj, ki se uporabljajo v rekreativne namene. Rekreativni jahači in konji navadno niso aktivni v konjeniškem športu. Za rekreacijsko jahanje so primerni zanesljivi, ubogljivi, energični in zdravi konji. Pasma konj za rekreacijsko ježo ni pomembna, zavedati pa se je potrebno, da bodo polnokrvne pasme konj, zlasti na terenu izven jahališč, reagirale bolj temperamentno in nezanesljivo. Potrebno je izbrati oziroma najeti konja, ki je primeren predhodnemu znanju jahača. Jahanje je odličen način rekreacije. Jahači so povezani z naravo in so fizično aktivni, jahanje pa spodbuja miselno aktivnost in koristi pri čustvenem razvoju jahača (Liljenstolpe, 2009).

2.5.2 REJA IN PRODAJA KLAVNIH KONJ

V Sloveniji je trenutno največji delež hladnokrvnih konj, katere rejci v večini redijo za vzrejo klavnih žrebet. Glede na specifične pogoje kmetovanja, zemljiško in socialno strukturo kmetij na slovenskem, so konji za prirejo mesa učinkovita alternativa intenzivnim oblikam živinorejske pridelave (Vejnovič, 2008). V Evropi je delež konj namenjen prireji mesa različen glede na posamezne države. Po statističnih podatkih Velika Britanija in Irska nimata tržišča s konjskim mesom. Italija je vodilna država v uvozu in porabi konjskega mesa. V Italiji letno zaužijejo 1 kg konjskega mesa na prebivalca, v Franciji pa približno 0,5 kg na prebivalca (Liljenstolpe, 2009).

2.5.3 TERAPIJE IN AKTIVNOSTI S POMOČJO KONJA

Terapija s pomočjo konja lahko v svojih terapevtskih ciljih in metodah dela izhaja iz različnih strokovnih področij: medicine, fizioterapije, pedagogije, psihoterapije ... Pri hipoterapiji je cilj izboljšati stimulacijo nevro in senzo motoričnega področja, zato so njeni učinki primerni predvsem za osebe z boleznimi centralnega in perifernega živčnega sistema in za osebe z boleznimi gibalnega aparata. Specialno pedagoška in psihosocialna obravnava s pomočjo konja pa sta primerni predvsem za osebe z motnjo v duševnem razvoju, otroke s specifičnimi učnimi težavami, otroke in mladostnike z motnjami vedenja. Aktivnosti s pomočjo konja so namenjene sproščanju, druženju in razvedrilu (Demšar, 2016).

2.5.4. UPORABA KONJ V KMETIJSTVU IN GOZDARSTVU

Uporaba konj za delo v kmetijstvu se je z uvajanjem tehnologije v kmetijstvo bistveno zmanjšala. Na kmetijah jih danes uporabljajo zlasti za popestritev turistične ponudbe na kmetijah, kot vprežne živali za vožnjo kočij, ali pa za rekreativno ježo. V gozdarstvu pa se konji uporabljajo na ekološko zaščitene in težko dostopnih področjih (Vejnovič, 2009).

2.5.5 PRIREJA KOBILJEGA MLEKA

Znanstveniki so dokazali da so kobile uporabljali za prirejo mleka že pred 5500 leti na področju današnjega Kazahstana. Najbolj znani rejci kobil za prirejo kobiljega mleka so Mongolci, kobilje mleko pa je cenjeno na celotnem območju nekdanje Sovjetske zveze. V Evropi je kobilje mleko postalo priljubljeno v začetku devetdesetih let. Po sestavi se kobilje mleko razlikuje od mleka krav, koz in ovc. Kobilje mleko ima manjšo vsebnost beljakovin in maščob, nizka energetska vrednost, velika vsebnost mlečnih sladkorjev, je lažje in hitreje prebavljivo. Poleg tega, da lahko kobilje mleko zaužijemo, lahko iz njega izdelujemo tudi kozmetične pripomočke (kobilje mleko, 2016).

3 MATERIAL IN METODE

Izvedli smo anketo, (priloga A) v kateri smo anketirali lastnike konj, ki imajo konje v oskrbi. Želeli smo preučiti ponudbo in povpraševanje na področju oskrbe športnih in rekreativnih konj, ter primerjati razlike med zahtevami lastnikov obeh kategorij konj.

3.1 MATERIALI

Anketa je bila izdelana in objavljena na spletnem portalu EnKlikANKETA. V obdobju od 28.4.2016 do 31.5.2016, je anketo ustrezno izpolnilo 174 anketirancev, od teh jih je 131 anketo izpolnilo v celoti. Anketa je zajemala 15 vprašanj. Anketiranci so se opredelili glede na:

- spol,
- starostno skupino,
- iz katere regije prihajajo,
- koliko konj imajo v lasti,
- kako pogosto se ukvarjajo s konjem,
- koliko so oddaljeni od hleva kjer imajo konja,
- kje se hlev nahaja,
- kolikokrat na teden delajo s konjem.

Oceniti so morali posamezne značilnosti (po pomembnosti) pri izbiri hleva za njihovega konja:

- kakšna je predvidena vrednost njihovega konja,
- koliko mesečno plačujejo za oskrbo konja.
- kako pomembni se jim zdijo pri oskrbi konj kvaliteta sena, vrsta nastilja, dodajanje močnih krmil,,
- v kakšnem hlevu bi želeli imeti v oskrbi konja,
- kako pomembne so za njih dodatne storitve pri oskrbi konj in
- ali so pripravljeni plačati za višji standard oskrbe njihovega konja tudi več denarja.

3.2 METODE

Analiza in statistično vrednotenje podatkov, pridobljenih z izvedbo ankete.

Za predstavitev in analizo podatkov iz ankete smo uporabili naslednje statistične metode:

- Izračun frekvenc in odstotkov
- Izračun srednjih vrednosti
- hi-kvadrat test
- Mann-Whitney U test
- Vse grafe smo oblikovali z MS Excel 2010

Podatke smo analizirali v dveh delih:

- preverjanje zahtev in želja lastnikov dveh skupin pri različnih dejavnikih
- preverjanje povezanosti cene oskrbe s skupino lastnika

Kot zahteve lastnikov smo obravnavali tri področja pomembnosti dejavnikov:

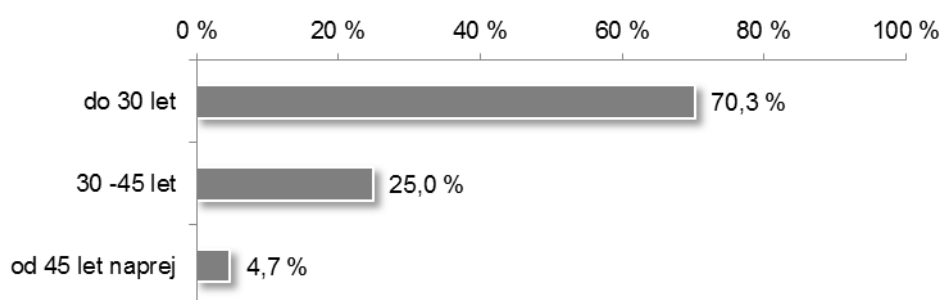
- Izbira hleva
- Oskrba konja
- Dodatne storitve pri oskrbi konja

Ker podatki dejavnikov niso normalno porazdeljeni, smo za preverjanje razlik uporabili ne parametrični Mann-Whitney U test. S hi-kvadrat testom smo preverili ali obstaja statistično značilna povezanost med ceno oskrbe in skupino lastnika.

4 REZULTATI Z RAZPRAVO

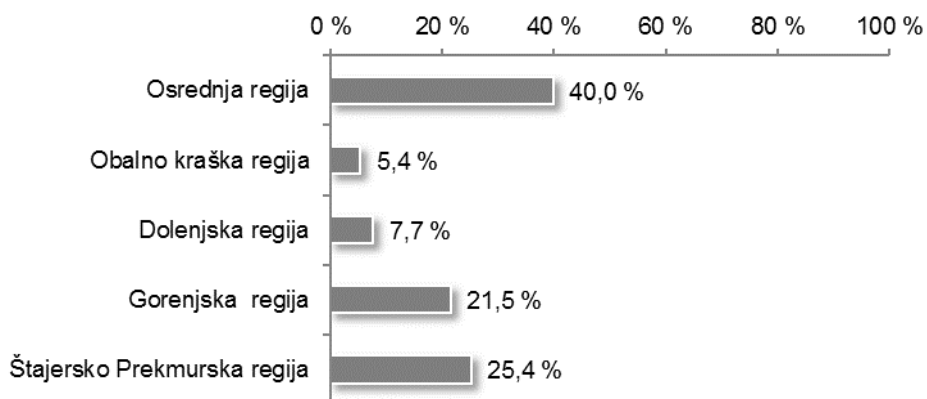
4.1 OSNOVNI STATISTIČNI PARAMETRI

Anketo je izpolnjevalo 174 anketirancev. Od tega je 131 anketirancev anketo rešilo v celoti, zato smo upoštevali rezultate v celoti izpolnjenih anket. Večino vzorca predstavljajo ženske 77,1 %, moški pa predstavljajo 22,9 % vzorca. Večino vzorca predstavlja starostna skupina do 30 let, starostna skupina od 30-45 let pa predstavlja četrtno vzorca, starejši od 45 let pa manj kot 5 % vzorca (slika 2).

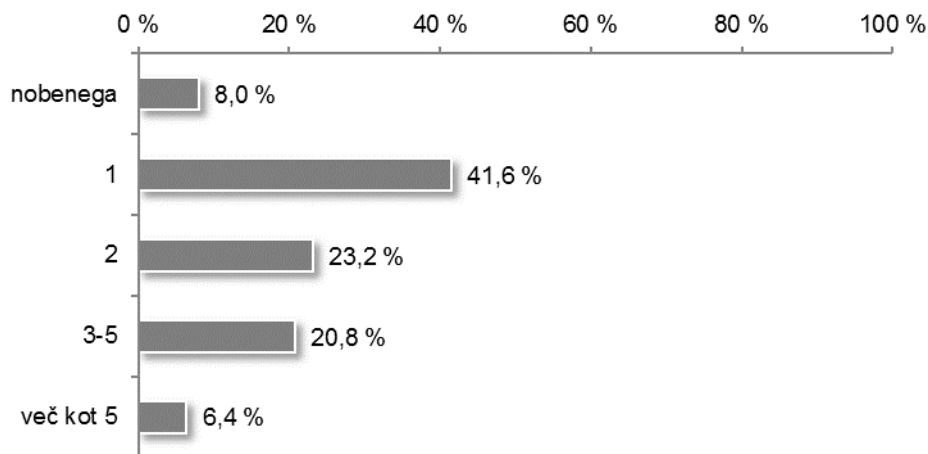
Slika 2: Starostna skupina anketirancev

Vzorec je vključeval 5 slovenskih regij, kot je razvidno na sliki 3. V največji meri so bile zastopane: Osrednja regija, Štajersko Prekmurska regija in Gorenjska regija; v vzorcu sicer v manjšem deležu še anketiranci Obalno-kraške in Dolenjske regije.

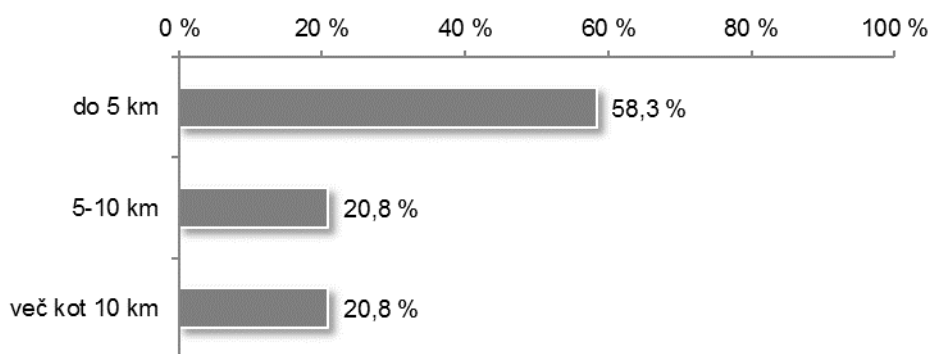
Slika 3: Geografska opredelitev anketirancev.

Največji delež anketirancev ima v svoji lasti enega konja, slaba četrtina vprašanih ima v lasti dva konja. Manjši delež predstavljajo respondenti brez lastnega konja ali z več kot 5 konji (slika 4).

Slika 4: Deleže lastnikov konj, glede na število konj v lasti

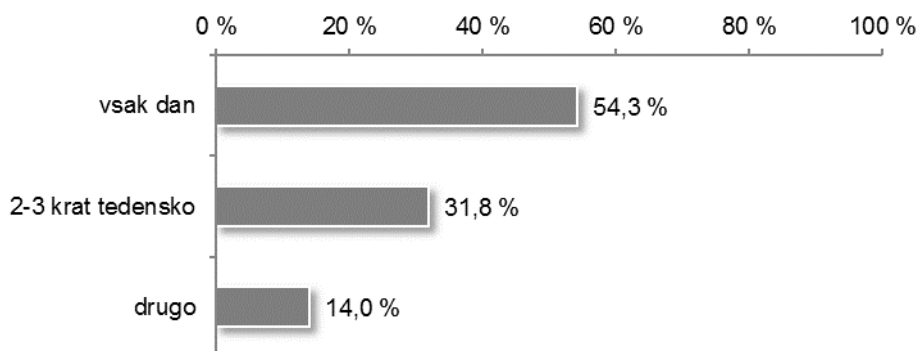
V anketi so se morali anketiranci opredeliti na kakšen način se ukvarjajo s konji. Rekreativno se s konji ukvarja 70 % vprašanih, s konjeniškim športom se ukvarja 27 % vprašanih, konje za rejo pa ima 3 % vprašanih. V anketi je bilo eno izmed vprašanj kakšna je oddaljenost lastnika od hleva v katerem je nastanjen konj. Največji delež respondentov ima do hleva do 5 km (tu so vključeni tudi tisti, ki imajo hlev doma). Preostali se v enakem deležu razdelijo na tiste, ki imajo do hleva med 5-10 km in tiste, ki imajo do hleva več kot 10 km (slika 5).

Slika 5: Prikaz oddaljenosti lastnika do najetega ali lastnega hleva

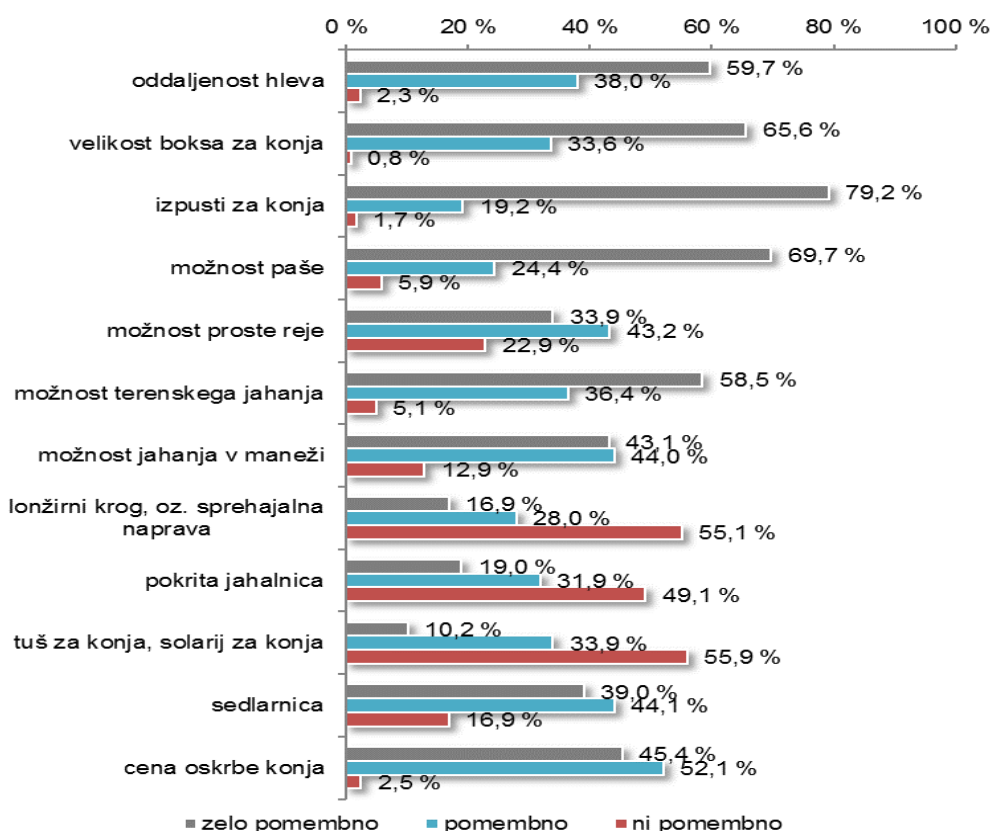
Večina hlevov za konje se po pridobljenih podatkih v anketi nahaja na deželi in sicer, kar 82 %, 21 % hlevov pa se nahaja v urbanem okolju.

Največji delež anketirancev se s konji ukvarja vsak dan, slaba tretjina 2-3 krat tedensko, preostali se ukvarjajo v različni meri (slika 6)

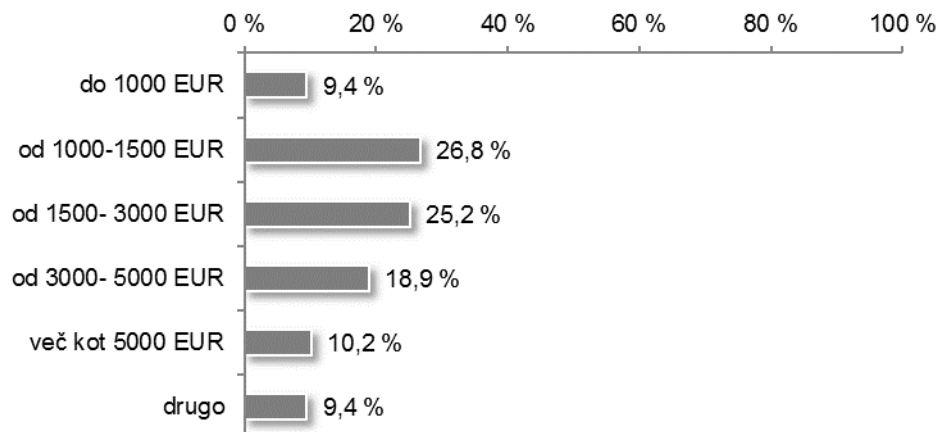
Slika 6: Delež časa namenjenega za aktivnosti s konji (%)

Anketiranci so morali oceniti kako pomembna je posamezna značilnost pri izbiri hleva za njihove konje. Zelo pomembno (60%) do pomembno (35%) ocenjujejo oddaljenost hleva, velikost boksa za konja, možnost paše in izpusta, možnost terenskega jahanja, jahanje v maneži sedlarnica in cena oskrbe. Med 50-60% vprašanim pa se zdi nepomembno: pokrita jahalnica, tuš in solarij za konje in lonžirni krog (slika 7).

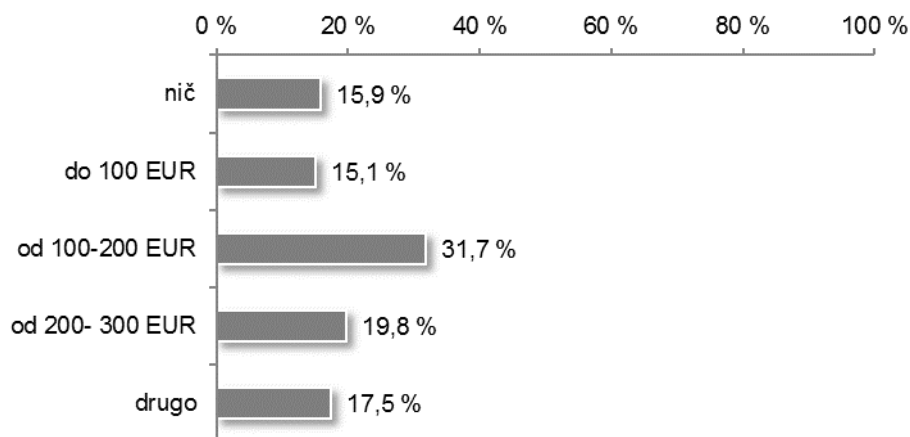
Slika 7: Pomembnost vpliva posamezne značilnosti pri izbiri hleva za oskrbo konja (%)

Predvidene vrednosti konj se pri dobri polovici anketirancev gibljejo med 1000 in 3000 €, pri slabi tretjini respondentov pa več kot 3000 € (slika 8).

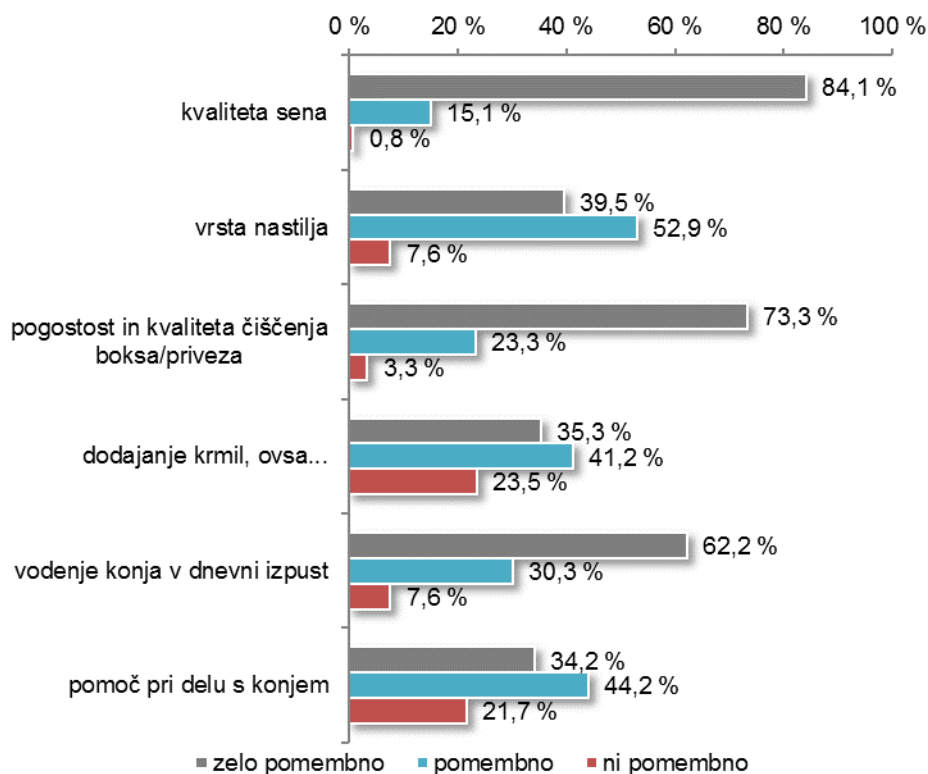
Slika 8: Ocenjena vrednost konj

Lastnike konj smo v anketi spraševali, koliko plačujejo za mesečno oskrbo svojega konja. Slaba tretjina mesečno za oskrbo plačuje med 100-200€, 19,8% plačuje več od tega (200-300 €), medtem ko 15,9% ne plačuje nič (slika 9).

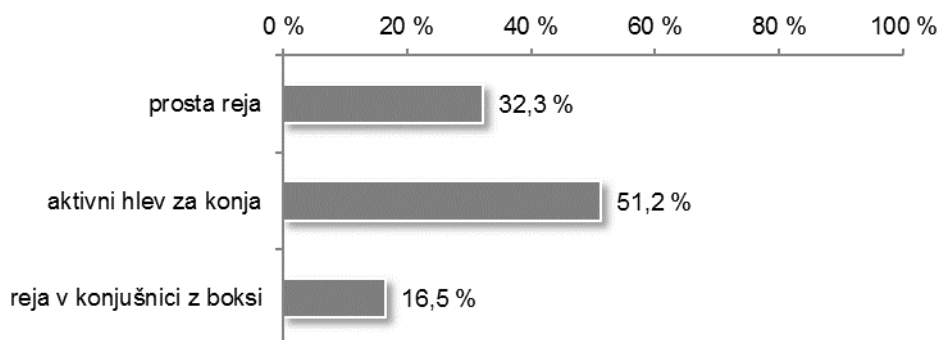
Slika 9: Mesečni strošek plačila za oskrbo konjev

V anketi smo prosili, da nam anketiranci ocenijo, kako pomembno je za njih pri oskrbi konja: kvaliteta sena, vrsta nastilja, pogostost in kvaliteta čiščenja boksa / priveza, dodajanje krmil, vodenje konja v dnevni izpust, pomoč pri delu s konjem. Anketiranci so ocenjevali z oznakami: zelo pomembno, pomembno in nepomembno (slika 10).

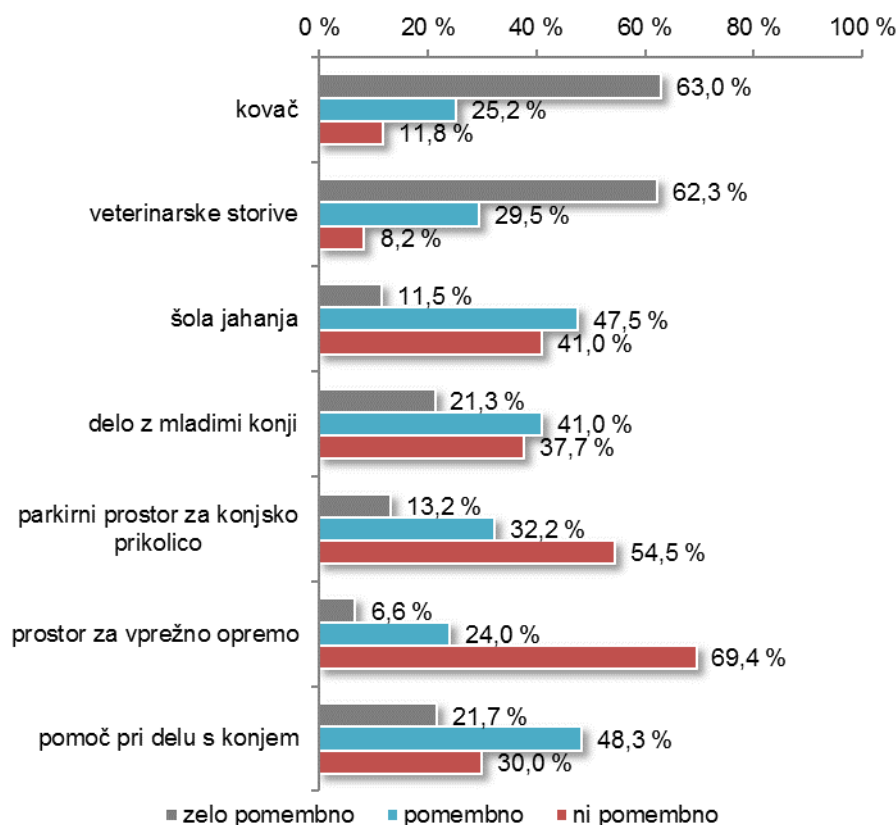
Slika 10: Pomembnosti posameznih lastnosti pri oskrbi konja

Na vprašanje v kakšnem hlevu ali reji bi želeli imeti svojega konja, je največ anketirancev odgovorilo, da bi želeli imeti svojega konja v aktivnem hlevu, sledijo lastniki konj, kateri bi želeli imeti svojega konja v prosti reji, ostali vprašani pa bi želeli imeti svojega konja v konjušnici z boksi. Nihče pa se ni odločil za rejo na privezu (slika 11)

Slika 11: Želje glede nastanjenosti konj anketiranih

Kako pomembne so dodatne storitve po mnenju anketirancev smo želeli izvedeti, ko smo jih prosili, da naj ocenijo posamezno storitev z oceno zelo pomembno, pomembno in nepomembno. Kot najpomembnejši dodatni storitvi se kažeta kovač in veterinarske storitve. Medtem ko se nepomembni storitvi kažeta prostor za vprežno opremo in parkirni prostor za konjsko prikolico (slika 12).

Slika 12: Pomembnost dodatne storitve pri oskrbi konj

V zadnjem vprašanju v anketi smo spraševali, ali so za višji standard oskrbe konja pripravljeni plačevati več. 72% vprašanih je odgovorilo, da so za višji standard pripravljeni plačati več, medtem ko je 28% vprašanih odgovorilo, da za višji standard niso pripravljeni doplačati.

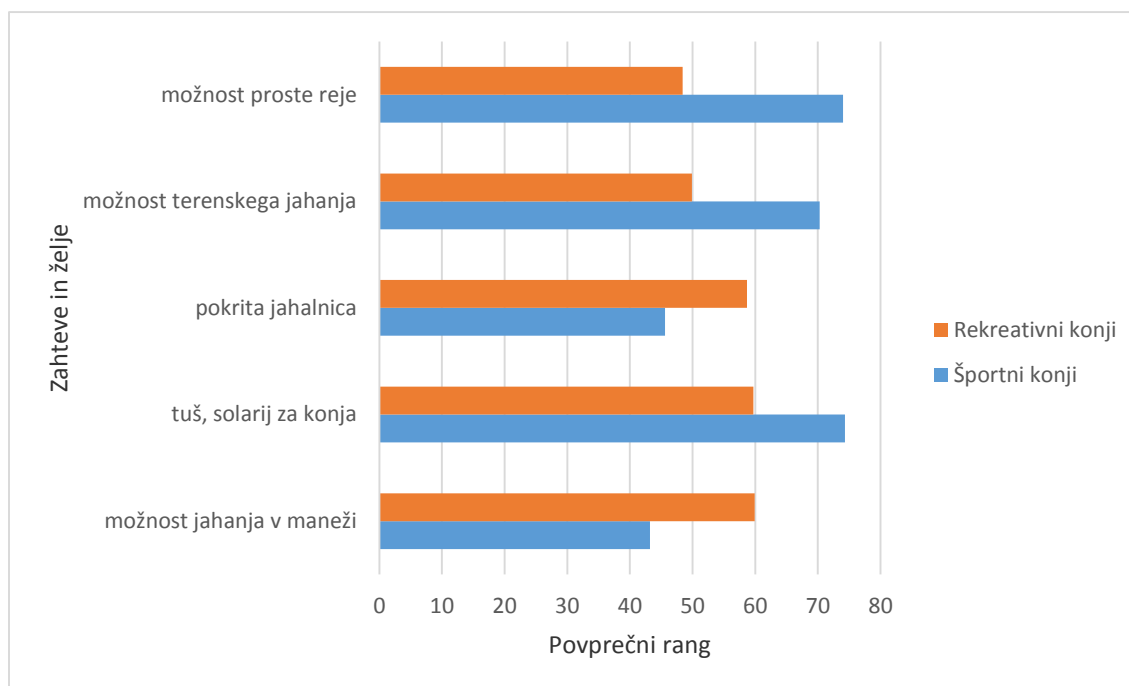
4.2 Statistična analiza

4.2.1 Preverjanje zahtevnosti lastnikov dveh skupin konj

Kot zahteve lastnikov smo obravnavali tri področja pomembnosti dejavnikov:

- Izbira hleva
- Oskrba konja
- Dodatne storitve pri oskrbi konja

Preverili smo vpliv skupine lastnikov glede na zahteve in želje pri oskrbi konj. Skupaj smo analizirali 25 vprašanj. Od teh petindvajsetih vprašanj je bilo pri petih vprašanjih vpliv skupine lastnikov statistično značilen. Ta vprašanja so: možnosti proste reje, možnosti terenskega jahanja, pokrita jahalnica, lonžirni krog, tuš za konja, možnost jahanja v maneži (slika 13).

Slika 13: Zahteve in želje dveh skupin lastnikov konj

Statistično značilne razlike med skupinama lastnikov so naslednje:

- lastniki športnih konj pripisujejo možnostim: proste reje, terenskemu jahanju, tuši in solariju za konja statistično značilno večji pomen pri izbihi ponudnika za nastanitev konj, kot lastniki rekreativnih konj ($p < 0,0001$).
- lastniki rekreativnih konj pripisujejo možnostim: pokrita jahalnica in jahanja v maneži statistično značilno večji pomen pri izbihi ponudnika za nastanitev konj ($p < 0,0001$).

4.2.2 Preverjanje povezanosti cene oskrbe z skupino lastnika

Preglednica 7: Mesečni strošek za oskrbo konj dveh skupin lastnikov

Koliko mesečno plačujete za oskrbo konja?	S konji se ukvarjam...		Skupaj
	Rekreativno	Športno	
0 €	20,3%	19,2 %	20 %
do 100€	21,6 %	3,8 %	17 %
od 100-200€	32,4 %	53,8 %	38 %
od 200- 300€	25,7 %	23,1 %	25 %

Pregled odstotkov v preglednici 8 kaže, da največji delež lastnikov ne glede na skupino za mesečno oskrbo konj plačuje 100-200€; a delež lastnikov športnih konj s takšnim mesečnim zneskom je precej višji (53,8%) kot delež lastnikov rekreativnih konj (32,4%). Veliko razliko v deležih je opaziti tudi pri strošku do 100€, katerega mesečno nameni 21,6% lastnikov rekreativnih konj in le majhen delež lastnikov športnih konj (3,8%).

Predstavljene razlike smo testirali s hi-kvadrat testom in ugotovili, da razlike med cenama mesečne oskrbe za športne in rekreativne konje niso statistično značilne. Skupno ocenjeno povprečje cene oskrbe konj za lastnike, ki le to plačujejo znaša 170 Eur, kar je med najmanjšimi v primerjavi z študijo, ki jo je objavila Liljenstolpe (2009). Primerljive cene mesečne oskrbe navaja za Srbijo in Češko.

5 SKLEPI

Glede na postavljene hipoteze, da imajo lastniki rekreativnega konja manjše zahteve kot lastniki športnih konj in da je temu primerno cena oskrbe rekreativnega konja nižja, smo na osnovi naše analize ugotovili naslednje:

- lastniki športnih konj pripisujejo možnostim proste reje, terenskega jahanja, tuša in solarija za konje, statistično značilno večji pomen, kot lastniki rekreativnih konj.
- lastniki rekreativnih konj pripisujejo možnostim pokrite jahalnice in jahanja v maneži, statistično večji pomen, kot lastniki športnih konj.
- razlika v ceni mesečne oskrbe rekreativnih in športnih konj se statistično značilno ne razlikuje.

6 POVZETEK

V obdobju po drugi svetovni vojni in z uvajanjem strojev v kmetijstvu se je število konj v Evropi in Sloveniji zmanjšalo. Od začetka devetdesetih let pa vse do danes pa se njihovo število vztrajno povečuje. Konji so se začeli uporabljati v vedno večjem številu.

Lastniki konj, postajajo vse bolj podučeni na področju konjereje, istočasno pa se povečujejo njihove želje in potrebe v oskrbi konj. Posamezni konjeniški športi imajo določene specifične potrebe. Kasaški konji potrebujejo stezo na kateri lahko trenirajo, prav tako potrebujejo stezo tudi lastniki konj, kateri se ukvarjajo z galopskim športom. Potrebe po specifični infrastrukturi imajo tudi lastniki konj, kateri se ukvarjajo z preskakovanjem ovir. Potrebno je večje jahališče kot pri lastniki konj, kateri se ukvarjajo z dresurnim jahanjem. Rejci ameriških pasem konj potrebujejo za izvajanje svojih elementov specifično podlago v jahališču, da se konj ne poškoduje. Konjeniki, ki tekmujejo na razdaljo (endurance), pa potrebujejo primerne konjeniške steze in poti za trening. Konjeniki, kateri imajo konje za rekreacijo, pa si navadno poleg jahanja v maneži želijo še možnost jahanja po terenu.

Namen diplomske naloge je bila raziskava trga na področju oskrbe konj in primerjava cen mesečne oskrbe konj. Ciljna skupina so bili lastniki športnih in rekreativnih konj, kateri imajo svojega konja v oskrbi. Postavljena je bila hipoteza, da imajo lastniki rekreativnega konja manjše zahteve, kot lastniki športnih konj, temu primerno je cena oskrbe rekreativnega konja nižja. Naredili smo anketo v kateri nas je zanimalo kaj je s stališča lastnikov športnih in rekreativnih konj pomembno pri izbiri primernega hleva za njihovega konja. V anketi je sodelovalo 174 anketirancev, od tega je anketo pravilno izpolnilo 131 anketirancev, zato smo upoštevali samo rezultate pravilno izpolnjenih anket. Večina vzorca so predstavljale ženske (77%), največ anketirancev je bilo starih do 30 let (70%), največ pa se jih je opredelilo za Osrednjo Slovensko regijo (40%). Največji delež anketiranih ima v lasti enega konja (41%). Večina anketirancev se s konji ukvarja rekreativno (70%). Anketiranci so morali oceniti kako pomembna je posamezna značilnost pri izbiri hleva za njihove konje. Zelo pomembno (60%) do pomembno (35%) ocenjujejo oddaljenost hleva, velikost boksa za konja, možnost paše in izpusta, možnost terenskega jahanja, jahanje v maneži, sedlarnica in cena oskrbe. Med 50-60% pa se zdi nepomembno: pokrita jahalnica, tuš in solarij za konje in lonžirni krog. Anketiranci povprečno plačujejo 170 Eur za oskrbo svojega konja.

Analizirali in statistično smo ovrednotili podatke, pridobljene z izvedbo ankete. Razlike med skupinama lastnikov smo ocenili z Mann-Whitney U testom in ocenili, da lastniki športnih konj pripisujejo možnostim: proste reje, terenskemu jahanju, tuši in solariju za konja statistično značilno večji pomen pri izbiri ponudnika za nastanitev konj, kot lastniki

rekreativnih konj. Razlike v ceni mesečne oskrbe, pa smo preverjali z hi-kvadrat testom in ugotovili, da razlike med cenami mesečne oskrbe za športne in rekreativne konje niso statistično značilne.

Glede na hipotezo obstajajo določene razlike v željah in zahtevah lastnikov športnih in rekreativnih konj pri izbiri hleva za konja. Razlike v ceni oskrbe športnega in rekreativnega konja, pa po podatkih pridobljenih iz ankete, niso statistično značilne.

7 VIRI

Deberšek L. 2002. Konjem prijazna izvedba boksov. *Revija o konjih*, 10, 10: 40-41

Demšar M.. 2016. Terminologija na področju aktivnosti in terapije s pomočjo konja ter modeli razdelitve. Fundacija NAZAJ NA KONJA
http://nakonju.si/media/uploads/public/_custom/Terminologija_in_modeli_razdelitve.pdf
(1.9.2016)

European Horse Network. 2016. The European Horse Industry in the European Regions.
<http://www.europeanhorsenetwork.eu/the-horse-industry/> (28.4..2016)

Eventing. 2016. Wikipedia.
<https://en.wikipedia.org/wiki/Eventing> (25.4.2016)

Hermesen J. 1998. Konji in konjeniški šport. Ljubljana, Rebo, Prešernova družba: 144 str.

Hit aktivni hlev. 2016. Wild horse.
<http://www.wildhorse.at/slovensko/Katalog-Slovenia.pdf> (25.4.2016)

Kobilje mleko. 2016.
<http://www.kobilje-mleko.si/sl/p1.html> (1.9.2016)

Liljenstolpe C. 2009. Horses in Europe. Swedish University of Agricultural Sciences
[http://www.wbfsh.org/files/EU %20Equus %202009.pdf](http://www.wbfsh.org/files/EU%20Equus%202009.pdf) (28.4.2016)

SURS. 2016. Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih števila konj, Slovenija, po letih.
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1516606S&ti=&path=../Database/Okolje/15_kmetijstvo_ribistvo/03_kmetijska_gospod/02_15166_zivinoreja/&lang=2 (27.4.2016)

University of Exeter. 2009. Archaeologists Find Earliest Known Domestic Horses: Harnessed and Milked. *ScienceDaily* (8.3.2009)
<https://www.sciencedaily.com/releases/2009/03/090305141627.htm> (22.4.2016)

Vejnovič J. 2008. Naši konji. 1. izdaja. Ljubljana, Založba kmečki glas: 203 str.

Vidrih T. 2005. Pašnik, najboljše za živali, zemljo in ljudi. Slovenj Gradec, Kmetijska založba: 172 str.

Vožnja vpreg. 2016. Delo s konji.
<http://konji.com/voznja-vpreg/> (1.5.2016)

Zupanc A. 2000. Konjereja. Ljubljana: Kmečki glas: 124 str

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so pripomogli k uspešni izdelavi diplomskega dela. Posebna zahvala za uspešno vodenje in nasvete pri izdelavi diplomskega dela, gre doc. dr. Klemenu Potočniku.

PRILOGA A

ANKETA

**Primerjava potreb in zahtev med lastniki rekreativnih konj in lastniki športnih konj,
pri izberi hleva za oskrbo konja**

1. Spol:
Moški
Ženski
2. Starostna skupina:
Do 30 let
Od 30- 45 let
Od 45-
3. Iz katere regije prihajate
Osredna regija
Obalno kraška regija
Dolenjska regija
Gorenjska regija
Štajersko Prekmurska regija
4. Koliko konj imate?
1
2
3-5
Drugo
5. S konji se ukvarjam?
Rekreativno
Ukvarjam se s konjeniškimi športom
Konja imam za rejo
6. Kako oddaljeni ste od hleva kjer imate konja?
Do 5 km
Od 5-10 km
Drugo:
7. Kje se nahaja vaš hlev?
V urbanem okolju
Na deželi

8. Kolikokrat na teden se ukvarjate s konji?

Vsak dan

2-3 krat na teden

Drugo:

9. Ocenite kako pomembna je posamezna značilnost pri izbiri hleva za vašega konja.

	Zelo pomembno	pomembno	Ni pomembno
oddaljenost hleva			
velikost boksa za konja			
izpusti za konja			
možnost paše			
možnost proste reje			
možnost terenskega jahanja			
možnost jahanja v maneži			
lonžirni krog, oz. sprehajalna naprava			
pokrita jahalnica			
tuš za konja, solarij za konja			
sedlarnica			
cena oskrbe konja			

10. Kakšna je predvidena vrednost vašega konja?

Do 1000 EUR

Od 1000-1500 EUR

Od 1500-3000 EUR

Od 3000-5000 EUR

Drugo:

11. Koliko mesečno plačujete za oskrbo konja?

Do 100 EUR

Od 100-200 EUR

Od 200-300 EUR

Drugo:

12. Ocenite kako pomembno je za vas pri oskrbi konja

	Zelo pomembno	pomembno	Ni pomembno
kvaliteta sena			
vrsta nastilja			

pogostost in kvaliteta čiščenja boksa/priveza			
dodajanje krmil, ovsa...			
vođenje konja v dnevni izpust			
pomoč pri delu s konjem (lonžiranje, kovanje, odvzem krvi...)			

13. V kakšnem hlevu oz. reji bi želeli imeti svojega konja?

Prosta reja

Aktivni hlev za konja

Reja v konjušnici z boksi

Reja na privezu

14. Ocenite kako pomembne so za vas dodatne storitve pri oskrbi konja

	zelo pomembno	pomembno	Ni pomembno
kovač			
veterinarske storitve			
šola jahanja			
delo z mladimi konji			
parkirni prostor za konjsko prikolico			
prostor za vprežno opremo			
pomoč pri delu s konjem			

15. Ali ste za višji standard oskrbe vašega konja pripravljeni plačevati višjo ceno oskrbe?

Da

Ne